Energiakaupungit ry
HE 85/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta
Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle | 20.10.2025

Energiakaupungit ry kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan Talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Yleisesti pidämme erinomaisena ratkaisuna sitä, että hallitus toimeenpanee energiatehokkuusdirektiiviä kansallista joustovaraa laajasti hyödyntäen. Kiinnitämme tässä lausunnossa huomiota kahteen erityishuomiota vaativaan kokonaisuuteen.

1. Datakeskuksia koskevat velvoitteet ja kannusteet

Datakeskuksien osalta kiinnitämme huomiota, että nykyiset velvoitteet datakeskusten hukkalämmön hyödyntämiselle eivät käytännössä ole johtaneet datakeskusten lämmityspotentiaalin hyödyntämiseen kuin pieneltä osin. Velvoitteet edellyttävät vain hukkalämmön hyötykäytön selvittämistä, ja ne on helppo kiertää sijoittamalla datakeskushanke tehokkaan kaukolämpöverkon toiminta-alueen ulkopuolelle ja hyödyntämällä hukkalämpöjä esimerkiksi pelkästään datakeskuksen omien tilojen lämmityksessä. Tällainen hyödyntäminen vastaa käytännössä prosentin murto-osia saatavilla olevasta hukkalämmöstä. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys ei käytännössä tuo muutosta tähän tilanteeseen.

Velvoitteita hukkalämpöjen hyödyntämisestä tulisi nähdäksemme kiristää tasolle, jolla ne aidosti velvoittaisivat datakeskustoimijoita hyödyntämään syntyvä hukkalämpö. Hukkalämpöjen hyödyntämistä koskevasta selvityksestä pitäisi ilmetä arvioitu määrä syntyvästä hukkalämmöstä ja prosentuaalinen osuus sen hyödyntämisestä. Jotta ylläpidetään Suomen houkuttelevuutta datakeskusinvestointien toteuttamiselle, Energiakaupungit ry pitää perusteltuna myös kannustimien käyttämistä. Olemme jo aiemmin esittäneet, että datakeskuksille annettaisiin oikeus sähköveronpalautukseen sen mukaisesti, miten paljon hukkalämpöä päätyy hyödynnettäväksi kaukolämpöverkkoon. Mikäli verokannustimet katsotaan EU-oikeuden näkökulmasta toteuttamiskelvottomiksi, se edelleen lisää tarvetta aidosti velvoittavalle lainsäädännölle.

Toivoisimme, että tämä huomioitaisiin velvoittavuuden soveltamisen kustannus-hyötyanalyysin ehtoja määritettäessä. MWh-kohtainen sähköveronpalautus olisi teknisesti helposti toteutettavissa, sillä vuoden 2026 alusta Tilastokeskus alkaa koota tietoa datakeskusten hyödynnetyistä hukkalämmöistä. Edellyttämällä hukkalämpöjen tehokkaampaa hyödyntämistä ja palkitsemalla datakeskustoimijoita siinä onnistumisesta voidaan datakeskustoiminnan hyötyjä kansantaloudelle ja energiajärjestelmän toimivuudelle voidaan parantaa merkittävästi.

2. Polttoaineena käytetyn kierrätyskelvottoman jätteen määritelmä, tehokkaan kaukolämpöverkon määritelmät ja huoltovarmuus

Hallitus linjasi vuoden 2025 kehysriihessä, että ”jätteenpoltossa varmistetaan, että vain kierrätyskelvoton jäte päätyy polttoon. Kierrätyskelvottoman jätteen käsittelystä syntyvä lämpö voidaan tällöin tulkita hukkalämmöksi”. Tämän kirjauksen tärkeimmät lainsäädäntömuutokset liittyvät valmistelussa olevaan alkuperäätakuulakiin, jonka päivityksen yhteydessä jäte-energian hukkalämpötulkinta tulisi päivittää. Kyseiseen linjaukseen olisi nähdäksemme syytä kiinnittää huomiota myös tämän energiatehokkuuslain käsittelyn yhteydessä.

Lausunnolla olevan esityksen tehokasta kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmää koskeva pykälä 27 esittää, että tehokkaassa järjestelmässä ja tuotannossa ei saisi käyttää fossiilisia polttoaineita. Määritelmät eivät nykyisellään täsmällisesti mahdollista sekapolttoaineiden hyödyntämistä, mikä olisi huoltovarmuuden turvaamisen kannalta tärkeää.

Energiakaupungit ry:n näkemyksen mukaan kaikkea kierrätykseen kelpaamattomasta jätteestä tuotettua kaukolämpöä tulisi kohdella hukkalämpönä riippumatta siitä onko energia lähtöisin jätevoimalasta tai

Energiakaupungit ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Toiminnanjohtaja
Eero Haapalehto / +358 50 570 4080
eero.haapalehto@energiakaupungit.fi

www.energiakaupungit.fi
Y-tunnus: 3229140-4

rinnakkaispolttolaitoksesta. SRF:n tulkintaa olisi tältä osin tarpeellista laajemminkin täsmentää. Erityisesti tähän energiatehokkuuslakiin sekapolttoaineet olisi perusteltua rajata fossiilisten polttoaineiden määritelmän ulkopuolelle, kuten asiaa käsittelevä komission delegoitu säädös mahdollistaa.

Kiinnitämme lisäksi huomiota siihen, että vara- ja huipputeholaitokset perustuvat pääosin fossiilisiin ratkaisuihin. Näiden merkittäväkin uudistaminen on todennäköisesti huolto- ja toimitusvarmuuden turvaamisen kannalta välttämätöntä. Tämän osalta ehdotamme, että lakiin tuotaisiin selkeät kirjaukset varavoimaa koskien alleviivaamaan sitä, ettei lain muista kohdista johtuvien tulkintojen tule missään tilanteessa johtaa Suomen energiahuoltovarmuuden vaarantumiseen.